

Wat is een prolactinoom?

Afdeling gynaecologie

Wat is een prolactinoom?

In deze folder vindt u uitleg over een prolactinoom. Dit is een zeldzame, meestal goedaardige hypofysetumor. Behalve over de aandoening zelf, vindt u ook uitleg over onderzoek en behandeling bij een prolactinoom.

Hypofysetumor

Onder in de hersenen zit de hypofyse. Dit is een klein orgaantje dat verschillende hormonen produceert en aanstuurt. Onder andere bijnier- en geslachtsklierhormonen, groeihormoon én het hormoon prolactine. Prolactine stimuleert de melkproductie na de bevalling. Het wordt daarom ook wel het 'melkvormend hormoon' genoemd. Als cellen van de hypofyse die prolactine produceren gaan groeien, ontstaat een gezwel (tumor). Dit gezwel wordt een prolactinoom genoemd.

Bijna altijd goedaardig

Een prolactinoom is bijna altijd goedaardig en verspreidt zich **niet** door het lichaam. Een prolactinoom geeft ook **geen** verhoogd risico op borstkanker.

Twee soorten prolactinomen

Er zijn 2 soorten prolactinomen:

- micro-prolactinoom: doorsnede minder dan 1 centimeter
- macro-prolactinoom: doorsnede meer dan 1 centimeter

Hoe vaak en bij wie komt het voor?

Er zijn verschillende hormoonproducerende hypofysetumoren. Van deze tumoren komt een prolactinoom het meeste voor. Toch is een prolactinoom zeldzaam. Op de 1 miljoen mensen hebben zo'n 100 mensen een prolactinoom. Zo'n 70% van hen is vrouw. Vrouwen hebben meestal een micro-prolactinoom, mannen vaker een macro-prolactinoom. Een heel enkele keer komt een prolactinoom ook bij kinderen voor.

Wat merkt u van een prolactinoom?

Een prolactinoom blijft het hormoon prolactine produceren. Hierdoor gaat het prolactinegehalte in het bloed omhoog. Te veel prolactine in het bloed heeft onder andere tot gevolg dat de hypofyse minder geslachtshormonen aanmaakt (FSH en LH). Hierdoor maken de eierstokken bij vrouwen minder van de hormonen oestrogeen en progesteron aan. Mogelijk veroorzaakt dit helemaal geen klachten. Maar het kan ook zijn dat u door de verstoorde aanmaak van al deze hormonen (één van) de volgende klachten krijgt:

- de borsten scheiden soms melk af
- de menstruatie wordt onregelmatig of stopt helemaal
- mogelijk onvruchtbaar
- minder zin om te vrijen
- botontkalking
- neerslachtigheid en/of geïrriteerdheid
- groter risico op hart en vaatziekten

Eventuele klachten treden vaak heel geleidelijk op. De ernst en de invloed van de klachten op het dagelijks leven zijn bovendien per persoon heel verschillend, zowel lichamelijk als mentaal.

Andere oorzaken van te veel prolactine in het bloed

Te veel prolactine in het bloed hoeft niet altijd het gevolg te zijn van een prolactinoom. Het kan ook veroorzaakt worden door:

- een hypofysetumor die te veel groeihormoon produceert: deze tumor kan ook prolactine afgeven
- zwangerschap: dit is normaal
- bepaalde medicijnen: onder andere middelen tegen misselijkheid, sommige kalmerende middelen, sommige antidepressiva, en bloeddrukverlagende medicijnen
- te trage werking van de schildklier

Als na onderzoek blijkt dat hier geen sprake van is, kan het zijn dat het hoge prolactinegehalte in het bloed het gevolg is van een prolactinoom.

Diagnose

Omdat klachten bij een prolactinoom geleidelijk optreden én omdat de aandoening weinig voorkomt, duurt het vaak jaren voordat (huis)artsen het klachtenpatroon herkennen en de diagnose kunnen stellen. Meer dan 5 jaar is geen uitzondering.

Mede daardoor ervaren veel mensen met een hypofyse-aandoening de periode vóór de diagnose als moeilijk en zwaar. Uiteraard door de klachten zelf, maar ook door onbegrip voor 'vage' klachten die wel 'tussen de oren' zullen zitten. Als de diagnose uiteindelijk gesteld wordt, betekent dit vaak een opluchting. Ook omdat er dan gestart kan worden met een behandeling.

Onderzoek en behandeling

Onderzoek

Afhankelijk van uw klachten krijgt u bij (een vermoeden van) een prolactinoom (één van) de volgende onderzoeken:

- uw bloed wordt onderzocht op het prolactinegehalte en op andere hormoonwaarden: dit is nodig om na te gaan of de hypofyse eventueel beschadigd is
- MRI-scan
- gezichtsveldonderzoek

Behandeling

Afhankelijk van uw klachten en de grootte van het gezwel, zijn in overleg met uw arts de volgende behandelingen mogelijk:

- medicijnen: het maakt voor het resultaat niet uit hoe groot het gezwel is
- operatie en bestraling: door goede medicijnen is dit bijna nooit nodig

Operatie en bestraling

Een prolactinoom wordt bijna nooit geopereerd of bestraald (radiotherapie).

Wat kunt u na de behandeling verwachten?

Medicijnen en controle

Houdt u er rekening mee dat u de rest van uw leven medicijnen moet gebruiken en langdurig onder controle blijft. Dit omdat een prolactinoom ongemerkt terug kan komen.

Resultaat van de behandeling

De behandeling slaat bijna altijd goed aan. Het lukt bijna altijd om de overproductie van prolactine onder controle te krijgen. De aandoening heeft geen gevolgen voor uw levensverwachting. Mogelijk heeft u na de behandeling (bijna) geen klachten meer. Maar het kan ook zijn dat u, mede afhankelijk van de behandeling, klachten houdt zoals chronische vermoeidheid en/of sombere en onzekere gevoelens. Dit is per persoon heel verschillend. Vaak duurt het enige tijd voordat u weet wat de aandoening voor u betekent.

Uw vragen

Met vragen kunt u contact opnemen met de polikliniek gynaecologie. Dat kan op werkdagen van 08.30 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 16.30 uur, telefoon 072 - 548 29 00. U kunt ook contact opnemen met uw huisarts.

Bron: Nederlandse Hypofyse Stichting, www.hypofyse.nl